

Savdabīga matemātika: viena skola, divdesmit dzertuves

— Jūs esat *Ziemeļblāzmas* biedrs, atturībnieks ar gandrīz 20 gadu stāžu. Kā par tādu kļūvāt?

— Par atturībnieku kļuvi 70. gadu beigās. Daudz biju lasījis par toreizējo atturības klubu *Ametists*, kādā *Padomju Jaunatnes* numurā izlasīju par Smiltenes atturības klubu *Avots*. Mani stipri ietekmēja tas, ka Smiltenes klubā darbojās jaunieši. Man pašam auga dēls un meita, sapratu, ka viņiem var noderēt tikai labs personiskais paraugs. Nevarēju taču viņus audzināt ar glāzi rokā un pīpi zobos! Nolēmu dibināt klubu arī savos Līvānos, lai kopā ar savējiem veselīgai dzīvei audzinātu arī citus bērnus. Rakstīju *Avotam*, *Ametistam*, dabūju statūtu paraugus. Pirms tam jau *Ametistā* biju bijis, iepazinies ar dakteri Brokānu, toreizējo atturības aktivistu Ivaru Bērziņu, Intu Heidemani un citiem. Aizbraucu Smiltē uz salidojumu, iepazīnos ar skolotāju Ēvaldu Apini, ar ko jau gadu biju apmainījis vēstulēm.

Latgalē es, saprotams, biju *baltais zvirbulis*. Sāku ar to, ka sameklēju atturībniekus no *Latvijas* laikiem. Staigāju pa uzņēmumiem, meklēju domubiedrus. Pats tolaik strādāju *Latvenergo* Austrumu elektrotīklu augstsprieguma apakšstacijā (darbs atbildīgs un bīstams, tāpēc vien nedrīkstēju dzert!). Palaimējās skolās — atradu dažus skolotājus atturībniekus. Tiem līdzī nāca skolnieki, kas mani sevišķi interesēja. Dieva pirksts, kā es saku, bija arī tas, ka tolaik Līvānos mainījās Izpildkomitejas priekšsēdētāji — tika ievēlēts Alfrēds Beļavskis. Aizgāju pie viņa — saku, ka klubu vajadzētu dibināt. Viņš bija lielā sajūsmā, jo pats bija kļuvis par atturībnieku. Tā nu man iedegās vēl zaļāka gaisma. Vārdu sakot — vairāki komponenti izdevīgi savienojās.

— Jūs teicāt: *baltais zvirbulis*. Par tādu nemaz nav viegli būt!

— Nav, pareizi. Kā tik mani nav mēģinājuši pierunāt un vilināt pacelt kādu glāzīti! Pat vecākais brālis laukos vēl tagad reizēm pavēl uz

*Saruna ar Kristīgo demokrātu
savienības biedru, 6.Saeimas deputātu
Andreju Nagli*



zoba — sak, iemetīsim, bračīņ, kādu aliņu vai šnabīti! Tad es viņam pretī: paklau, es tev sameklēšu cigareti, uzpīpē! Kāpēc, viņš saka, kāda velna pēc man būtu jasmēķē!

Ģimenē esam pieci brāļi un viena māsa, bet neviens nesmēķē un arī dzērājs nav. Tāpat mani bērni — meita tagad ir ārste, dēls studē teoloģiju.

— Kā saucās jūsu atturības klubs? Tieši ar ko nodarbojāties?

— Bijām sarīkojuši nosaukuma konkursu. Galu galā izvēlējamies vārdu *Gaisma*. Dibināšanas dienā

bijām jau 20 cilvēki. Meita man tajā laikā mācījās 7. vai 8. klasē, lielākā daļa viņas klases meiteņu iestājās klubā. Rosīgi piedalījās kluba darbā. Vienmēr arī atspoguļojām vietējā presē visu svarīgāko, ko darījām. Bieži brauca ciemiņi no Rīgas — dakteris Brokāns, Ivars Bērziņš, Ints Heidemanis.

Dakteris Brokāns rādīja filma, ko bija uzņēmis slimo bērnu pansionātā Baldonē. Konferencēs rīkoja rajonā, tur arī mūs aicināja piedalīties. Tad nolēmām skolēnus aizvest uz Baldones pansionātu. Ir taču zināms teiciens — labāk vienu reizi redzēt nekā tūkstošreiz dzirdēt. Redzes atmiņa tomēr ir iespaidīgāka. Tolaik arī nebija grūti jebkurā rūpnīcā sarunāt autobusu, arī arodbiedrības mani atbalstīja. Baldonē mūs sirsnīgi sagaidīja daktere Rūtiņa, izstāstīja visu par bērnu slimības vēsturēm, viņai bija dati pat par četrām paaudzēm, kurās bijuši alkoholiķi. Skats, protams, bija drūms. Pirmo reizi pat gribējās, lai ātrāk tiktu prom no turienes. Protams, bija pie mums arī tādi, kas teica — āprāts, vai bērniem tādi skati jāredz! Bet vai tad labāk, ja viņi redz piekautus, asiņojošus dzērājus kaut kur vāļajamies?! Vai tad tādi skati netraumē bērnu psihi? Viņiem jau iepriekš viss bija izskaidrots. Starp citu, es piedāvāju aizvest uz Baldoni arī partijas un komjaunatnes priekšniekus, kuri lāgā negribēja saprast dzeršanas kaitīgumu!

— Un tā jūs sagaidījāt Gorbačova dekrēta laikus?

— Jā, tai laikā klubiem un atturības biedrībām bija ļoti labvēlīgi apstākļi. Latvijā darbojās 22 atturības klubi. Un Latvijā arī visi rādītāji — alkohola patēriņš, saslimstība, nedabiskās nāves, satiksmes negadījumi — bija ļoti zemi.

Savienībā tāpat. Es divas reizes biju uz Vis-savienības konferencēm, vienreiz Maskavā, Kolonnu zālē. Tai laikā sākās arī daudz formālu pasākumu, jo atturības veicināšanas biedrības sāka organizēt "no augšas".

(Turpinājums 2.lpp.)

Savdabīga matemātika: viena skola, divdesmit dzertuves

(Sākums 1.lpp.)

— Līdz ar to tajās iekļuva arī alkohola lietotāji. Te politiskā divkosība nebija pieļaujama: varēja neticēt Ļeņina ideāliem un sastāvēt kompartijā, bet nevarēja sludināt atturību un tomēr dzert...

Tagad dzīve iegrozījusies tā, ka esat 6.Saeimas deputāts un drīz vien tiks pieņemts jaunais alkohola likums. Atturībnieki liek uz jums lielas cerības, jo ļoti gribētos, lai likums mums palīdz veidot veselīgu sabiedrību.

— Politikā iekļuva caur *kristīgajiem demokrātiem*, īstenībā, saistībā ar baznīcu draudzēm, kur darbojos un kur mani pazina. Līvānos biju nodibinājis arī KDS nodaļu. 5.Saiemas vēlēšanās sarakstā biju 17., bet pēc balsu skaita pacēlos uz kādu 3-4 vietu. Biju nodomājis politikā vairs neiet. Tomēr uz 6.Saeimas vēlēšanām mani atkal pierunāja balotēties. Mani par savu aizstāvi izvirzījušas gan baznīcu draudzes, gan politiski represētie.

Jāteic, ka ar Dieva palīgu man jau tagad ir paveicies: vairākus jautājumus, kuru risinājumu no manis gaida vēlētāji, Saeima patiešām izskata. Piemēram, par svētvietas statusa noteikšanu Aglonas bazilikai, par represēto tiesībām. Svētvietas statuss ir noteikts, strādājam, lai pieņemtu likumu

par represētajiem, izstrādājam nacionālās pretošanās kustības dalībnieka statusu, otrajam lasījuma gatavojam likumu par spirta valsts monopolu.

— Vai esat iesniedzis savus labojumus šim likumprojektam?

— Jā, kādus 20. Manā skatījumā likumprojekts ir vājš. Vispirms jau mani pārsteidza pats pirmais teikums — ka alus nav alkoholisks dzēriens! Tāpat labojumos ierakstīju, ka Nacionālajai alkoholisma ierobežošanas komisijai jābūt ar balstiesībām. Vēl iestājos arī pret reklāmu — jebkādu un jebkur. Labāk reklamēsim atturību nevis dzērienus! Mūsu smadzeņu potenciāls taču jau ir izsīcis — tas ir pat sajūtams bez īpašas pētišanas. Trūkst gudru galvu! Un kas būs nākotnē? Ja dzērāju bērni nomirst badā, nosalst, tiek sisti, ja astoņgadīgas meitenes tiek sūtītas nodarboties ar prostitūciju! Nevienš taču īsti nezina, cik bērnu neiet skolā. Skaitļi svārstās no 2500 līdz 25 000. Cilvēki kļuvuši vienaldzīgi, ne velti saka — paēdušais izsalkušo nesaprot...

Nesaprot, ka visu nelaimju cēlonis ir alkohols. Es dzīvi vērtēju no diviem aspektiem: kā atturībnieks es redzu alkoholisma ietekmi uz ekonomikas sabrukumu, kā kristietis saredzu morāles pusi. Mēs varam pieņemt nezin cik gudrus likumus, bet ja neatcerēsimies, ka biezumbiezios likumkrājumus un Konstitūcijas aizvieto tikai 10 rindiņas — 10 Dieva baušļi, ja pēc tiem nedzīvosim, tad nekas nebūs.

Īstenībā jau vajadzētu vēl vienu likumu — par žūpības apkarošanu, kur to visu varētu vēl sīkāk izstrādāt. "Manā laikā" Līvānos bija viens restorāns un viens alkoholisko dzērienu veikals, kas bija atvērts no 14 līdz 19. Padomāji — ja uz 10000 iedzīvotāju pietiek ar vienu pasta nodaļu, vienu aptieku, vienu slimnīcu, vienu skolu, kāpēc tad uz šiem pašiem 10000 cilvēku vajag 10 vai 20 šnabja veikalus?! Kāpēc?

Pretalkohola propaganda jāizvērs skolās, tāpat kā ticības mācība. Par to mēs abi ar Aidu Prēdeli tagad, vienā solā sēdēdami, iestājamies.

Man deputāta princips ir tāds: vairāk braukt apkārt pa Latviju, ieklausīties cilvēkos. Ikvienam jaunam likumam ir jāatspoguļo iedzīvotāju vajadzības.

— 6.Saeimā ir vairāki ārsti — vispirms jau Pēteris Apinis — kas atbalsta atturības kustību, kā arī tādi labas gribas cilvēki, kā Jānis Mauliņš, Guntis Eniņš, kuriem nav jāskaidro, kas ir dzīves īstās vērtības. Vai esat nomanījis vēl kādu pārliecinātu atturībnieku?

— Gadījās lasīt Gorbunova kunga intervijā, ka 5. Saeimā bijuši kādi 5 atturībnieki, kandidātos — šķiet, 29. Neesmu tagad pajautājis Daudiša kungam, cik īsti mūsu ir. Bet es to uzzināšu un darīšu jums zināmu.

— Paldies par sarunu! Lai mums veicas!

Intervēja Inga Jēruma